

Kommunrevisionen informerar

Granskning av bemötande inom LSS-boenden

Granskningens inriktning

Vi har granskat om individ- och familjenämnden i syfte att bedöma om nämnden säkerställer ett värdigt bemötande och rättssäker omsorg inom LSS-boenden, samt om styrning och intern kontroll är tillräcklig för att förebygga kränkande beteende och uppfylla kommunens mål för social hållbarhet. Vår sammanfattande bedömning är att nämnden har *delvis* säkerställt en tillräcklig styrning och kontroll för att förebygga kränkande beteenden och uppfylla kommunens mål för social hållbarhet inom LSS-verksamheten.

Resultat

Styrdokument och värdegrund

Det finns styrdokument och rutiner för bemötande, etik och värdegrund inom LSS-boenden. Rutinen togs fram under hösten 2025. Implementeringen av rutinen för integritet, etik och samtycke pågår dock fortfarande och är ännu inte fullt genomförd i samtliga granskade boenden.

Följsamhet i praktiken

Åtgärder har vidtagits för att säkerställa att personalen följer riktlinjerna, bland annat genom utbildningsinsatser och ansvarsfördelning till enhetschef. Arbetet är dock inte fullt ut genomfört i alla boenden, vilket innebär att följsamheten endast bedöms som delvis säkerställd.

Rapportering och hantering av kränkningar

Det finns etablerade rutiner för lex Sarah och avvikelshantering, och personalen upplever att det finns fungerande arbetssätt. Samtidigt anges inte kränkande beteenden uttryckligen i rutinerna, vilket innebär en risk för otydlighet i rapportering och klassificering.

Avvikelsesystem och visselblåsarfunktion

Avvikelsesystemet fungerar olika mellan granskade boenden. Vid ett boende hanteras avvikelser strukturerat och skyndsamt, medan ett annat uppvisar brister i dokumentation, tidsangivelser och uppföljning. Under en period har kommunen inte haft tillgång till inkomna visselblåsarärenden till

följd av en tvist med tidigare leverantör, vilket inneburit att visselblåsarärenden inte har utretts.

Risikanalyser och intern kontroll

Nämndens internkontrollplaner för 2025–2026 omfattar inte specifikt risker kopplade till bemötande och etik. Samtidigt genomförs egenkontroller och dokumentationsgranskningar inom verksamheten.

Social hållbarhet

Nämnden har i allt väsentligt integrerat kommunens program för social hållbarhet i styrning och uppföljning av LSS-verksamheten, bland annat genom analyser och planerade aktiviteter kopplade till jämställdhet och likvärdighet

Rekommendationer

Utifrån granskningsresultatet rekommenderar vi individ- och familjenämnden

- Säkerställa att samtliga LSS-boenden fullt ut implementerar rutinen för integritet, etik och samtycke samt att följsamheten till rutinen följs upp systematiskt
- Tydliggöra i rutiner för lex Sarah och avvikelshantering hur kränkande beteenden ska identifieras, klassificeras, rapporteras och följas upp
- Säkerställa att avvikelser hanteras skyndsamt och enhetligt, med fullständig dokumentation av vidtagna åtgärder, uppföljning och tidsangivelser
- Stärka analysen av återkommande avvikelser för att identifiera bakomliggande orsaker, mönster och behov av förebyggande åtgärder
- Pröva om riskanalyser och internkontroller i högre grad bör omfatta risker kopplade till bemötande, etik och kränkande beteenden.

EY:s rapport "Granskning av bemötande inom LSS-boenden 2026". För ytterligare information, kontakta revisionens ordförande Ewa Miller, ewa.miller@umea.se